

KOMMUNIKATIONSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 21/2009 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av landsvägslagen och banlagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 oktober 2009 en proposition med förslag till lagar om ändring av landsvägslagen och banlagen (RP 189/2009 rd) till kommunikationsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Kaisa Leena Välipirtti, kommunikationsministeriet

- chefsjurist Rami Metsäpelto, Banförvaltningscentralen
- chefsjurist Seppo Kaasinen, Vägförvaltningen
- direktör Antti Neimala, Företagarna i Finland.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Banförvaltningscentralen
- Viitosmediat Ay
- Keski-Pohjanmaan Moottorikelkkailijat ry
- Lapin Yrittäjät ry
- Vuoksen Moottorikelkkaklubi ry.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i landsvägslagen som förenklar de administrativa förfarandena och harmoniserar bestämmelserna med banlagen, som trädde i kraft den 1 januari 2008. Bestämmelsen om meddelande av anvisningar om frisiktsområden föreslås bli ändrad till ett bemyndigande att utfärda förordning.

Enligt förslaget fogas till banlagen (110/2007) ett bemyndigande att utfärda förord-

ning om meddelande av tekniska anvisningar om frisiktsområden och preciseras bestämmelserna om korsande av järnväg.

I bägge lagarna ändras dessutom hänvisningar till följd av regionförvaltningsreformen och ämbetsverksreformen inom trafikförvaltningen.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2010.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Sammantaget sett anser utskottet att propositionen är nödvändig och ändamålsenlig. Med anmärkningarna nedan tillstyrker utskottet lagförslagen med ändringar.

Utskottet välkomnar ambitionen att förenkla de administrativa förfarandena och harmonisera bestämmelserna med banlagen som trädde i kraft den 1 januari 2008. I propositionen ingår ett bemyndigande att utfärda förordning om tekniska anvisningar om frisiktsområden, ändringar av bestämmelserna om reklam invid vägar och om korsande av järnväg samt ändringar av hänvisningar främst till följd av regionförvaltningsreformen och ämbetsverksreformen inom trafikförvaltningen.

Vägreklam

Regeringen föreslår en sådan ändring i 52 § 3 mom. i landsvägslagen att väghållningsmyndigheten inte längre ska behöva begära utlåtande av kommunen innan beslut fattas om uppsättande av en reklamaffisch, om det är uppenbart onödigt att begära utlåtande. Utskottet poängterar att utlåtandeförfarandet är viktigt för att ärendet ska bli allsidigt utrett men anser att det inte är rationellt att begära utlåtande när detta är uppenbart onödigt. Förslaget är enligt utskottets mening funktionellt.

Under sakkunnigutfrågningen var det många som tog upp den rigorösa tolkningen av 52 § om vägreklam. Utskottet har därför anlagt en bredare aspekt på paragrafen än regeringen i propositionen.

Enligt 52 § 1 mom. är vägreklam förbjuden, men väghållningsmyndigheten kan bevilja undantag från förbudet, om det med tanke på trafikinformation eller turism eller av annat sådant skäl kan anses nödvändigt. I 2 mom. sägs det att förbudet inte gäller mötes-, informations- eller nöjesevenemang eller annat sådant evenemang och inte heller valreklam.

Bestämmelsen om vägreklam i landsvägslagens 52 § uppges i praktiken ha tolkats mycket

strängt och myndigheterna har relativt ofta krävt att olika reklamer invid vägarna ska avlägsnas. Men utskottet anser att man med bestämmelsen inte velat förbjuda sådan reklam som tydligt inte stör trafiksäkerheten och som kan vara livsviktig särskilt för näringsutövningen i glesbygden.

När utskottet ursprungligen behandlade bestämmelserna om vägreklam i landsvägslagen (503/2005) framhöll det (KoUB 9/2005 rd) att det primära målet med förbudet mot reklam och annonsering invid vägarna är att trygga trafiksäkerheten. Genom god trafiksäkerhet garanteras vars och ens konstitutionella rätt till liv och säkerhet. Följaktligen menade utskottet att trafikmiljön måste fredas och att information utan anknytning till trafiken inte bör tillåtas öka från dåligt. Propositionen motiverades också med landskapsrelaterade aspekter. Utskottet ställde sig positivt till förslaget och ansåg trafikinformation och turism vara de primära grunderna för undantag från regeln. Utskottet ansåg att också näring och näringsutövning bör betraktas som ett i bestämmelsen avsett annat skäl till undantag, även om de inte har direkt samband med turism. Ett exempel på detta är produkter som lantbruksgårdar säljer direkt, till exempel bär och frukt och bearbetade produkter av dem.

Med tanke på den tydliga nytta som väganvändarna har av vägreklamen och den stora roll denna reklam spelar för näringsutövningen i glesbygden anser utskottet att bestämmelsen inte bör tillämpas så att förbudet i glesbygden gäller reklam som de facto inte tydligt stör trafiksäkerheten. En faktor som kan vägas in vid tolkningen är de lokala förhållandena. Grundlagsutskottet kommenterade i sitt utlåtande om landsvägslagen (GrUU 3/2005 rd) också vägreklamens koppling till yttrandefriheten och ansåg att bestämmelsen bör tolkas med hänsyn till detta. Kommunikationsutskottet understryker att särskilt i glesbygden kan vägreklamen spela en stor roll för de lokala näringsidkarnas försörjning och kulturella och motsvarande aktiviteter, och att en onödigt sträng och rigorös tolkning av la-

gen kan resultera i försämrade villkor för det lokala näringslivet.

En tillräckligt enhetlig och ändamålsenlig tillämpning av reglerna för vägreklam bör kunna uppnås med hjälp av allmänna råd och styrning. Enligt information till utskottet har det tillsatts en arbetsgrupp som fått i uppdrag att ta ställning till när vägreklam kan tillåtas och fundera på hur kraven gällande trafiksäkerhet, miljö och affärsverksamhet kunde anpassas till varandra. Just nu rådgör arbetsgruppen med bl.a. representanter för företagarsektorn och Vägförvaltningen. Meningen är att försöka få till stånd en samsyn om en lämplig, fungerande lösning på hur vägreklam ska ordnas. Överläggningarna uppges ha förts i en positiv anda och följaktligen ser utskottet ingen anledning att ändra bestämmelserna i detta läge. Det är ytterst viktigt att frågan kan lösas genom förhandlingar och allmänna råd på ett förnuftigt sätt och att arbetsgruppen också fäster avseende vid reklamens utseende med tillräckligt beaktande av landskapsaspekter.

Utskottet ser det som ytterst angeläget att regeringen efter att arbetsgruppen blivit klar med sitt arbete ger akt på hur reglerna för vägreklam tillämpas och i förekommande fall snabbt utreder om lagstiftningen behöver ändras och tar fram en proposition om ändring av bestämmelserna.

Utskottet föreslår ett uttalande där riksdagen förutsätter att

regeringen gör en övergripande uppföljning av hur bestämmelserna om vägreklam fungerar och med vilka verkningar utifrån olika aktörers åsikter och konkreta erfarenheter.

Korsande av järnväg med terrängfordon

Utskottet har blivit upplyst om att det kan uppstå sådana skador på banan om man åker över

den med snöskoter att det i vissa fall kan påverka trafiksäkerheten. Utskottet anser därför att bestämmelserna om korsande av järnväg i 17 § i lagförslag 2 är motiverade från trafiksäkerhetssynpunkt. Men det är trots allt viktigt att tillgodosäga behoven hos dem som kör snöskoter på sin fritid eller som företagare så att man gör det möjligt att korsa järnväg samtidigt som man slår vakt om järnvägstrafiken och trafiksäkerheten vid korsande av järnväg.

Detaljmotivering

1. Lag om ändring av landsvägslagen

109 §. Närmare bestämmelser och föreskrifter. Utskottet föreslår att bestämmelsen ändras av lagtekniska skäl. Den nya formuleringen inverkar inte på det juridiska innehållet. Ändringen påverkar inte heller den svenska texten.

2. Lag om ändring av banlagen

96 §. Närmare bestämmelser och föreskrifter. Utskottet föreslår att bestämmelsen ändras av lagtekniska skäl. Den nya formuleringen inverkar inte på det juridiska innehållet. Ändringen påverkar inte heller den svenska texten.

Förslag till beslut

Utskottet föreslår

att lagförslaget godkänns enligt propositionen men 109 § i lagförslag 1 och 96 § 2 mom. i lagförslag 2 med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag
om ändring av landsvägslagen

109 §

(3 mom. som i RP)

Närmare bestämmelser och föreskrifter

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag
påverkar inte den svenska texten.)

2.

Lag
om ändring av banlagen

96 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag
påverkar inte den svenska texten.)

Utskottets förslag till uttalande

*Riksdagen förutsätter att regeringen gör
en övergripande uppföljning av hur be-*

*stämmelserna om vägreklam fungerar
och med vilka verkningar utifrån olika ak-
törers åsikter och konkreta erfarenheter.*

Helsingfors den 17 november 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Martti Korhonen /vänst
vordf. Saara Karhu /sd
medl. Mikko Alatalo /cent
Marko Asell /sd
Leena Harkimo /saml
Kalle Jokinen /saml
Lauri Kähkönen /sd

Mats Nylund /sv
Pentti Oinonen /saf
Markku Pakkanen /cent
Lyly Rajala /saml
Tero Rönni /sd
Pertti Salovaara /cent
Ilkka Viljanen /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.